

HATIRDA KALMAZ SATIRDA KALIR

Dr. Erdener İldız
erdener@ildiz.com.tr

Yıl 1967, ABD'den doktorasını yapıp Elektrik Devrelerine Giriş Dersine bir asistan girmeye başladı. Hocalarla hep sıkıntı yaşayan 68 kuşağı bu hocada farklılıklar görmeye başladı. Bu hoca dersi gayet güzel anlatıyor, öğrencilerle gayet güzel diyalog kuruyor, öğrencilere yardımcı oluyordu. Bu hoca Ahmet Dervişoğlu idi...

Bilimsel ve insanca yaklaşımı ile öğrencilerin gönlünü fethetmişti. Mezun olduktan sonra da görüşmelerimiz devam etti, demokrasi mücadelemizde her zaman yanımızda oldu.

"Hatırda Kalmaz Satırda Kalır" ilkesini de hayata geçirdi...

"Derviş'in Aklı" kitabı ile tüm deneyimlerini gelecek kuşaklara aktardı...

Kitabı incelediğimizde çok ilginç anı ve deneyimlerle karşılaşırız...

Hocamızla, usta yazarlarımızdan Doğan Cüceloğlu'nun yaptığı bir nehir söyleşi kitabı, deyim yerindeyse bir solukta okunuyor.

Kitabın adı "Derviş'in Aklı", 310 sayfa, Remzi Kitabevi tarafından yayınlanmış.

Kitabın arka kapağına, Doğan Cüceloğlu şunları yazmış "Bu kitapta, okulu olmayan Akçapınar köyünden bilge bir babanın inancıyla yola çıkarak okumaya başlamış, öğrenci olarak girdiği İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesi'nde profesör olmuş, Berkeley'deki Kaliforniya Üniversitesinde üç yıl araştırmalar yapmış ve dersler vermiş, sonrasında Türkiye'ye dönüp mezun olduğu fakültede dokuz yıl dekanlık yapmış dostum Ahmet Dervişoğlu'yla sohbet ettim. Ama bu sohbetlerin amacı, Ahmet Dervişoğlu'nun akademik başarılarından çok, değerlerini, yaşama bakış tarzını, insan sevgisini sizlere aktarmaktı.

Bugün seksen yaşında olsa da, 'içindeki çocuğu dipdiri korumayı başarmış, gözleri ışıltılı bakan bir insandan öğrenilecek bir şeyler olmalı,' diye düşündüm.

Sohbetimizden üniversite öğrencileri, öğretmenler, yöneticiler ve anne-babaların yararlanacağına inanıyorum.

Benim aldığım keyfi, umarım siz de alırsınız."

Ahmet Dervişoğlu'nu, İTÜ Elektrik Fakültesi ikinci sınıf öğrencisiyken, 1967 yılında "Elektrik Devrelerine Giriş" dersimize geldiğinde tanıdım. Ertesi yıl da "Lojik Devreler" dersini vermişti.

ABD'de doktorasını yapmış, yeni dönmüştü. Ahmet Dervişoğlu'ndan o günlerden aklımda kalan iyi ve anlaşılır bir ders anlatıcısının dışında, insan olarak en önemli özelliği, öğrencilerle iyi bir iletişim içinde olması, onlara zorluk çıkaran değil, her zaman yardımcı olan bir hoca olmasıdır. O dönemlerde böyle hoca bulmak gerçekten zordu.

Ahmet Dervişoğlu'yla ilişkimiz, bu özelliği nedeniyle, vefat edene kadar devam etti.

Elektrik Fakültesi İTÜ66 girişliler olarak, zaman zaman yaptığımız sınıf yemeklerine hocamızı da davet ettik, müsait olduğu her zaman bu yemeklere katıldı, keyifli sohbetler ettik, fikir alışverişinde bulunduk.

Devamlı bizleri Akçapınar'daki köy evine davet ediyordu ama bir türlü oraya gitmek kismet olmadı.

Kitap usta yazarlarımızdan Doğan Cüceloğlu tarafından kaleme alınmış. Yazar, hocamızın uzun yıllardan beri arkadaşı ve aile dostu. Bu nedenle, hem Ahmet Dervişoğlu'nu, hem de aile fertlerini ustalıkla konuşturarak, konuları açmayı çok iyi başarıyor.

Ahmet Dervişoğlu'nun hayatını değiştirenin babası olduğu anlaşılıyor.

Köylerinde okul yok. Köyde kimse çocuğunu okula gönderemiyor. Babası okumaları için ilk önce, Gönen'de bir tanıdıklarının yanına veriyor, sonra da ucuza bir ev alarak çocuklarını yanına alıp okumalarını sağlıyor. Köyde, devrim böyle başlıyor. Bu yoldan, önce abisi, sonra kendisi

tarihimizden...

geçiyor. Diğer kardeşler bu sürece girmeye pek istekli olmuyorlar, buradan da anlıyoruz ki, bazı şeylerin olabilmemesi, insanın kendisine de bağlı.

Köyde okuyanlar, okuyamayanlara destek olarak, okumalarını sağlıyor ve zincir böylece kurulmuş oluyor.

Ahmet Dervişoğlu, kitapta, ilkokul öğretmeninden tutun da birçok isme yer veriyor. Hangimiz ilkokul öğretmenlerimizin, okul müdürlerimizin vb. ismini bu kadar net hatırlarız. Hocamızın bu konuda çok duyarlı olduğu anlaşılıyor.

O dönemdeki devlet kadrolarında görev yapanların da cumhuriyetin aydınlanma felsefesine inandıkları ve bunu pratikte de uyguladıkları görülüyor.

Hocamızın ağabeyi köyde okul olmadığı için geç okula başlıyor. Yaşının küçültülmesi lazım, okumaya istekli birisi var karşısında, hâkim hemen yardımcı oluyor. Boyuyla kilosu orantılı değil, memur 2 cm hemen boyu kısa yazıyor, yeter ki çocuk okusun vb. Bilinçli kadroların olması, insanların yolunu açıyor, aydınlanmaya yürüyüş başlıyor.

Benim amacım burada sizlere kitabı özetlemek değil. Ancak, hocamızın, altını çizdiği bazı noktaları, bir kez de burada, kendi deneyimlerimi de katarak, yeri geldikçe ifade etmek.

Hocamız “kelimeleri uygun seçmek yaşamsal öneme sahip” diyor. Bu önemli bir ilke. Birçok örnekle bu tezini güçlendiriyor.

Laik eğitimin önemine yaptığı vurgu da çok haklı.

Öğretmenlerin, öğrencinin hakkı olan notu vermesi gerektiği konusundaki duyarlılığını burada bir kez daha okuyoruz. Bu ilkesini, öğrenciliğimiz sırasında, pratikte de uyguladığımızı biliyoruz. Yöneticiliği sırasında da uygulamaya özen gösterdiği anlaşılıyor.

Öğrencinin hakkı olan notu vermemenin, nasıl bir travmaya neden olduğunu, burada kendi hayatımdan örnek vererek, biraz açmak istiyorum.

İTÜ Elektrik Fakültesinde okurken (1960’lı yıllar) daha ilk sınıfta öğrencileri, “ikinci yıl mekanik dersinden nasıl geçeceğiz hem sözlü hem de yazılı sınav yapıyorlar, üstelik yüzlerce kişi sınav giriyor, 3-5 kişiden fazla geçen olamıyormuş. Biz ne yapacağız, üstelik bir dersten dahi kalsan baraj var, 3. sınıfa devam edemiyorsun” diye bir düşünce alırdı. Zor bela barajı geçiyorsun, 3. sınıfta “devre analizi”, 4. sınıfta “otomatik kontrol” yine öğrencilerin kâbusu oluyor. Bu derslerden de 100 kişi giriyor 3-5 kişi geçiyor, kimse hocalara “arkadaş bu öğrenciler, Türkiye’nin seçilmiş en başarılı öğrencileri, büyük oranlı başarısızlık varsa, burada sorun vardır, şu meseleyi bir ince-

leyelim” demiyor. Bu derslerden geçen öğrenciye mezun olmuş gözıyla bakılıyor.

İyi mühendis, bilim adamı olabilirsiniz, ama bu iyi bir öğretmen olacağınız anlamına gelmiyor.

Üniversite’de ders veren hocalar o zamanlar (şimdi var mı? bilmiyorum) ders nasıl anlatılır, nasıl geliştirilir, soru nasıl hazırlanır, nasıl değerlendirilir, tahta nasıl kullanılır vb. herhangi bir eğitimden geçirilmeden, derse başlatılıyor ve tüm sorumluluk (ya da sorun) öğrencide kabul ediliyordu.

Mezun olduktan sonra sık sık aynı rüyayı, daha doğrusu kâbusu gördüm. Bu kâbus tam 20 yıl sürdü. “Mühendis olarak bir yerlerde çalışıyorum, ancak birkaç ders daha var vermem gereken, onlar öyle duruyor, acaba o dersleri kim veriyor şimdi? Ne anlatıyor? Nerede sınav yapılıyor? Okula gitsem tanıdık kimse var mıdır? Yıllar geçmiş, dersler bizim zamanımızdaki yerlerde mi yapılıyor, yoksa başka yerlerde mi? Bir sürü bilinmeyen, tam bir kâbus. Her yıl defalarca aynı kâbusla uyanıyorum.

Sınıf arkadaşlarımızla tanışmamızın 40. yılı kutlama yemeğinde (2006), sınıf arkadaşım Necmi Baysal’la sohbet ederken, Necmi “yıllarca bir kâbus gördüğünü” söylüyor, anlatıyor benim gördüğüm kâbusun aynısı, şaşırıp kalıyorum.

Yıllar sonra makina Fakültesi 1966 girişli bir arkadaşla sohbet ederken, gördüğüm rüyadan bahsediyorum, “aynı rüyayı o da yıllarca gördüğünü” söylüyor.

Tanışmamızın 50. yılını (2016), hocalarımızı da davet ederek kutladık. Orada anılarımızı anlattık. Güzel anılar bol bol anlatıldı. Sonunda “buraya kadar hep güzel anılarımızı anlattık, biraz da kâbuslarımızdan bahsedelim” diyerek, gördüğüm kâbusu ve Necmi’yle bu konuyla ilgili sohbetimizi anlattım. Gördüğüm rüyayı anlatınca, hemen hemen tüm arkadaşlar, “ben de, ben de” diye bağırıldı.

Bir nesil, ya da bilemiyorum kaç nesil, demek ki psikolojik olarak sakatlanmışız, bu ortaya çıkmış oldu. Bu konuda üniversitelerin kesin önlem alması gerekir.

Hava Harp Okulu’nda (HHO), öğretim üyesi olarak başlamadan önce, yukarıda bahsettiğim eğitimden geçmiş, başarılı olamayanlar, öğretim üyesi olarak kabul edilmemiş ve başka birliklere atanmıştı.

HHO Planlama ve Program Kontrol Müdürlüğü her zaman öğretim üyelerinin uygulayacakları programı takip eder, sınav sonuçlarını değerlendirir, varsa bir hata araştırır, düzeltilmesini sağlardı.

İTÜ’de olduğu gibi hocanın “astığı astık, kestiği kestik” değildi. Hocalar da hesap verirdi. Bunu

bildikleri için de, kimse öğrencilere haksızlık yapamazdı.

Hocamız da, korku kültürünün, toplumumuz üzerinde yarattığı tahribat üzerinde, ağırlıklı olarak duruyor.

Hocamızın önemle üzerinde durduğu bir konu da “Yönetici sorunu”

Yetersiz, yeteneksiz kişilerin yönetici olmasının yarattığı sorunlara dikkat çekiyor, bu konuya ben de milliyet blogdaki köşemde “Belediye Başkanları” başlıklı yazımla değinmişim.*

Ahmet Dervişoğlu, söyleşinin bu bölümünde özet olarak “liyakat, Türkiye’nin bir numaralı sorunu” diyor.

Hocamızın ilgimi çeken bir cümlesi de “Dünyada en korkunç şey yalnız kalmaktır, ondan daha korkuncu hiç yalnız kalamamaktır.”

Bu cümle, hocamızın tam olarak kişiliğini yansıtan ve onun yaşam tarzını özetleyen bir cümle. Hocamız, insan içinde olmak ve onlarla iletişimde olmak kadar, kendi kendiyi kalmayı da önemseyen bir insan. Bundan güzel kendisini tanımlayacak bir cümle yok diye değerlendiriyorum.

“Manevi İkrâm” konusundaki uyarılarını dikkate alıp, bu konuda biraz bonkör olmamız gerektiğinin altını çizmesi de önemli ve uygulanması gereken bir öğüt olarak kayıtlara geçmiş.

“Akıllı insanlar başkalarının tecrübelerinden yararlanan insanlardır.” ilkesini güzel örneklerle destekliyor.

“Gözlerim Kum Torbası” öykümde ben de bunun önemine vurgu yapmaya çalışmışım.

Kitabı ilginç kılan hususlardan biri de, usta yazar Cüceloğlu, farklı düşündüğü konularda Dervişoğlu’yla tartışmaya girmekten çekinmiyor, kitap böylece söyleşiden zaman zaman tartışmaların yaşandığı farklı bir boyuta gidiyor.

Yazar, aile fertleriyle de Ahmet Dervişoğlu hakkında konuşuyor, onların anılarını, değerlendirmelerini yansıtıyor. Bu da, söyleşiyi farklı bir boyuta taşıyor, Dervişoğlu’nun değişik açılardan değerlendirilmesini almamızı sağlıyor.

Hocamızın en çok üzerinde durduğu husus ise, artık öğrencilerinin kafasına iyice kazdığı “yeniliklere açık olma ve analitik düşünme” ilkesi.

Bu konuya girmezse zaten şaşardım. Hocamızı tek cümleyle tanımla deseler, yukarıdaki cümleyi kurardım. Temel ilke bu olunca, insanlık ve evren için güzel olan her şey peşi sıra geliyor.

“Eğitime yapılan harcama değil, bir yatırımdır” ilkesi de önemli. Ortalama eğitim seviyesini artırmak için bu yatırıma ağırlık verilmeli.

Tabi yatırımın doğru yönde yapılması da büyük önem taşıyor.

Kitapta karşılaştığımız ilginç ve önemli bir tanım da “akıllı sevgi” ve “aktif sabır”. Bu kavramlarla ne kastedildiğini de kitabı okuyunca anlayacaksınız, biraz da merak yaratalım ki kitabı alıp okuyasınız.

Bildiğiniz gibi bir yazarın doğal okuyucu kitlesi, en yakın çevresidir. Genellikle onlar da “yazar kitabını imzalasın, bize versin” diye beklerler. Hâlbuki ki tam tersi yapılmalı, kitap alınıp, yazara imzalatılmalı ki hem yazar onore edilsin, hem de yayıncı nezdinde kitabı okunan yazar statüsü kazansın. Dostluk, arkadaşlık, akrabalık böyle bir desteği gerektirir. Şöyle bir etrafımıza bakalım, kaç tane kitap yazan, dostumuz, arkadaşımız, akrabamız var. Bu değerli çabayı desteklemek, hepimizin görevidir. Kitap özellikle, ailemize bırakacağımız en büyük hazinedir. Bir düşünelim; dedelerimizden bırakın bir kitabı, bir anı defteri kalmış olsaydı, bizler için ne kadar büyük önem ve

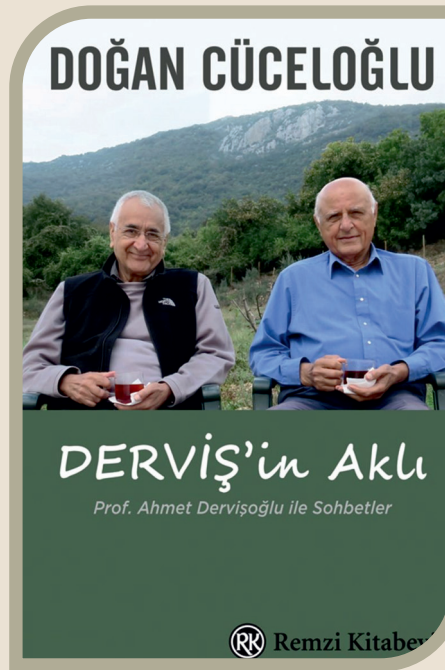
değer taşırdı. Burada da tarihe deneyimlerle not düşülüyor, değerini bilelim ve hak ettiği değeri verelim.

Ahmet Dervişoğlu; insanın hayatında, ailede dede, dayı, amca, teyze, hala vb. yakınların olmasının yarattığı zenginliği de önemle vurguluyor.

Bu konuya son çıkan Gözlerim Kum Torbası adlı öykü kitabımda ben de “Dedem Yokmuş” adlı öykümle vurgu yapmışım.

Derviş’in Aklı, hepimizi dervişliğe davet ediyor ve bunun yolunu gösteriyor.

Değerli hocamızı her zaman sevgi, saygı ve özlemle anacağız. Hocamızın yolu açık ve ışıktır, yıldızlar yoldaşı olsun...

*<http://blog.milliyet.com.tr/belediye-baskanlari/Blog/?BlogNo=65773>